

RAZISKOVALNA NALOGA

Osnovna šola Gustava Šiliha Laporje

LEPO JE BITI NUMIZMATIK

RAZISKOVALNO PODROČJE: zgodovina

Mentorica:

Saša Krajnc Bek, prof.

Avtorja:

Špela Perkovič, 8. a
Rok Perkovič, 8. a

Lektorica:

Božena Brence, prof.

Laporje, 2014

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujema najini mentorici Saši Krajnc Bek za vso pomoč pri izdelavi raziskovalne naloge, za njen trud in potrpežljivost. Prav tako se iskreno zahvaljujema Boženi Brence, da je lektorirala najino nalogo. Rada bi se tudi zahvalila numizmatiku Zdravku Saviču, ki nama je podal napotke za izdelavo raziskovalne naloge in numizmatične zbirke ter odgovoril na vprašanja. Predvsem pa gre največja zahvala gospodu župniku Janezu Osvaldu, ki je s tem, ko nam je predal svojo zbirko denarja, sprožil naše zanimanje za numizmatiko, in gospodu Alojzu Kavčiču, ki je zbirko gospoda župnika dopolnil.

POVZETEK

Povod za odločitev izdelati raziskovalno nalogo in izbiro prav te teme raziskovalne naloge je bil, da se je lokalni župnik Janez Osvald obrnil na našo šolo v zvezi s starim denarjem oz. kovanci, ki jih je leta zbiral, a jih ni nikoli uredil v numizmatično zbirko.

Nalogo sva osnovala tako, da sva najprej pregledala delo numizmatika s teoretičnega vidika, nato sva opravila dva intervjuja in se ob koncu lotila najpomembnejšega dela, urejanja numizmatične zbirke denarja, ki jo je šoli predal lokalni župnik ter jo kasneje dopolnil domačin g. Kavčič.

Na začetku same raziskovalne naloge sva si zastavila nekaj hipotez, ki sva jih skozi delo potrdila ali ovrgla. Teoretičnega dela sva se lotila z iskanjem podatkov o teoriji zbiranja denarja v tiskanih in spletnih virih. Potrditev teoretičnih izhodišč sva pridobila iz intervjuja z numizmatikom gospodom Zdravkom Savičem. Kako je do tako obširne zbirke denarja sploh prišlo, sva povprašala lastnika zbirke, gospoda župnika.

Najzanimivejši, najobsežnejši in hkrati najzahtevnejši del raziskovalne naloge je numizmatična zbirka, ki sva jo uredila po navodilih iz literature in konkretnih napotkih gospoda Saviča. Delo je bilo dolgotrajno, saj je v zbirki kar 138 kovancev iz 25-ih različnih držav sveta. Vsak kovanec sva posebej analizirala, poiskala v katalogu kovancev na spletu ali v tiskanem katalogu ter mu dodala opis.

Kot zaključek dela bova v mesecu aprilu 2014 v šoli pripravila numizmatično razstavo, v okviru katere bova zbirko denarja podrobneje predstavila.

KAZALO VSEBINE

1. UVOD	9
2. TEORETIČNI DEL	10
2.1 ZGODOVINA NUMIZMATIKE NA SLOVENSKEM	10
2.2 NUMIZMATIČNA DRUŠTVA V SLOVENIJI	10
2.3 O NUMIZMATIKI.....	11
2.3.1 Definicija pojma numizmatika	11
2.3.2 Kdo je numizmatik?	12
2.4 NUMIZMATIČNA ZBIRKA.....	12
2.4.1 Razredi numizmatičnih predmetov	13
2.4.1.1 Predmeti, ki spadajo ali ne spadajo v numizmatično zbirko	13
2.4.2 Izhodišča za zbiranje denarja.....	14
2.4.3 Kako razvrstiti, označiti in opisati denar v zbirki.....	15
2.4.4 Ocenjevanje stopnje ohranjenosti kovanca.....	16
2.4.5 Vzdrževanje zbirke.....	16
2.4.5.1 Čiščenje kovancev	16
2.4.5.2 V čem hraniti zbirko.....	16
2.4.6 Določanje vrednosti numizmatičnih predmetov	17
2.5 LASTNOSTI KOVANCA	17
2.5.1 Material, iz katerega je izdelan kovanec.....	17
2.5.2 Format/oblika kovanca	18
2.5.3 Utežne lastnosti kovanca.....	18
2.5.4 Površinske lastnosti kovanca	18
2.5.5 Napaka na kovancih.....	19
3. EMPIRIČNI DEL	20
3.1 NAMEN EMPIRIČNE RAZISKAVE	20
3.2 HIPOTEZE	20
3.3 RAZISKOVALNA METODA	20
3.4 POSTOPKI OBDELAVE PODATKOV	20
3.5 RAZISKOVALNI INTERVJU	20
3.5.1 Raziskovalni intervju s krajevnim župnikom Janezom Osvaldom	21
3.5.2 Sinteza odgovorov iz intervjuja z gospodom župnikom Janezom Osvaldom	22
3.5.3 Raziskovalni intervju z numizmatikom Zdravkom Savičem	22
3.5.3.1 Vprašanja o ukvarjanju z numizmatiko	22
3.5.3.2 Napotki o zbiranju denarja	23
3.5.4 Sinteza odgovorov iz intervjuja z numizmatikom Zdravkom Savičem	25
3.6 NUMIZMATIČNA ZBIRKA KOVANECV	26
3.6.1 Jugoslavija	26
3.6.2 Slovenija.....	31
3.6.3 Nemčija.....	33
3.6.4 Avstrija.....	35
3.6.5 Italija.....	36

6.3.6 Madžarska	38
6.3.7 Bolgarija	40
6.3.8 Hrvaška	41
6.3.9 Češkoslovaška	42
6.3.10 Bosna in Hercegovina	43
6.3.11 Turčija	44
6.3.12 Rusija	45
6.3.13 Moldavija	46
6.3.14 Združene države Amerike	47
6.3.15 Švica	48
6.3.16 Ukrajina	49
6.3.17 Belgija	50
6.3.18 Francija	51
6.3.19 Velika Britanija	51
6.3.20 Nizozemska	52
6.3.21 Srbija	52
6.3.22 Španija	53
6.3.23 Alžirija	53
6.3.24 Hongkong	54
6.3.25 Macau	55
4. RAZPRAVA.....	56
4.1 ANALIZA HIPOTEZ	56
4.2 ANALIZA UREJANJA NUMIZMATIČNE ZBIRKE	56
5. ZAKLJUČEK	58
6. VIRI IN LITERATURA	59
6.1 VIRI FOTOGRAFIJ	59
6.2 SPLETNI KATALOGI DENARJA.....	59

KAZALO FOTOGRAFIJ

FOTOGRAFIJA 1 ALBUMI LEUCHTTURM	17
FOTOGRAFIJA 2 PREDALNIKI ZA KOVANICE	17
FOTOGRAFIJA 3 KAPSULE ZA KOVANICE	17
FOTOGRAFIJA 4 KONČEK ZA KOVANICE.....	17
FOTOGRAFIJA 5 NUMIZMATIČNA ZBIRKA V MAPI	26
FOTOGRAFIJA 6 DEMOKRATIČNA FEDERATIVNA JUGOSLAVIJA – SPREDNJA STRAN	26
FOTOGRAFIJA 7 DEMOKRATIČNA FEDERATIVNA JUGOSLAVIJA – ZADNJA STRAN	26
FOTOGRAFIJA 8 FEDERATIVNA LJUDSKA REP. JUGOSLAVIJA – SPREDNJA STRAN	27
FOTOGRAFIJA 9 FEDERATIVNA LJUDSKA REP. JUGOSLAVIJA – ZADNJA STRAN	27
FOTOGRAFIJA 10 FEDERATIVNA LJUDSKA REP. JUGOSLAVIJA – SPREDNJA STRAN	27
FOTOGRAFIJA 11 FEDERATIVNA LJUDSKA REP. JUGOSLAVIJA – ZADNJA STRAN	27
FOTOGRAFIJA 12 SFRJ – SPREDNJA STRAN	28
FOTOGRAFIJA 13 SFRJ – ZADNJA STRAN	28
FOTOGRAFIJA 14 SFRJ – SPREDNJA STRAN	28
FOTOGRAFIJA 15 SFRJ – ZADNJA STRAN	28
FOTOGRAFIJA 16 SFRJ – SPREDNJA STRAN	29
FOTOGRAFIJA 17 SFRJ – ZADNJA STRAN	29
FOTOGRAFIJA 18 SFRJ – SPREDNJA STRAN	29
FOTOGRAFIJA 19 SFRJ – ZADNJA STRAN	29
FOTOGRAFIJA 20 SFRJ – SPREDNJA STRAN	30
FOTOGRAFIJA 21 SFRJ – ZADNJA STRAN	30
FOTOGRAFIJA 22 SFRJ – SPREDNJA STRAN	30
FOTOGRAFIJA 23 SFRJ – ZADNJA STRAN	30
FOTOGRAFIJA 24 SFRJ – SPREDNJA STRAN	31
FOTOGRAFIJA 25 SFRJ – ZADNJA STRAN	31
FOTOGRAFIJA 26 REPUBLIKA SLOVENIJA – SPREDNJA STRAN.....	31
FOTOGRAFIJA 27 REPUBLIKA SLOVENIJA – ZADNJA STRAN	31
FOTOGRAFIJA 28 REPUBLIKA SLOVENIJA – SPREDNJA STRAN.....	32
FOTOGRAFIJA 29 REPUBLIKA SLOVENIJA – ZADNJA STRAN	32
FOTOGRAFIJA 30 REPUBLIKA SLOVENIJA – SPREDNJA STRAN.....	32
FOTOGRAFIJA 31 REPUBLIKA SLOVENIJA – ZADNJA STRAN	32
FOTOGRAFIJA 32 REPUBLIKA SLOVENIJA – SPREDNJA STRAN.....	33
FOTOGRAFIJA 33 REPUBLIKA SLOVENIJA – ZADNJA STRAN	33
FOTOGRAFIJA 34 NEMČIJA – NEMŠKI RAJH – SPREDNJA STRAN	33
FOTOGRAFIJA 35 NEMČIJA – NEMŠKI RAJH – ZADNJA STRAN.....	33
FOTOGRAFIJA 36 NEMŠKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA – SPREDNJA STRAN	34
FOTOGRAFIJA 37 NEMŠKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA – ZADNJA STRAN	34
FOTOGRAFIJA 38 NEMŠKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA – SPREDNJA STRAN	34
FOTOGRAFIJA 39 NEMŠKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA – ZADNJA STRAN	34
FOTOGRAFIJA 40 AVSTRIJA – SPREDNJA STRAN	35
FOTOGRAFIJA 41 AVSTRIJA – ZADNJA STRAN	35
FOTOGRAFIJA 42 AVSTRIJA – SPREDNJA STRAN	35
FOTOGRAFIJA 43 AVSTRIJA – ZADNJA STRAN	35

FOTOGRAFIJA 44 ITALIJA – SPREDNJA STRAN	36
FOTOGRAFIJA 45 ITALIJA – ZADNJA STRAN	36
FOTOGRAFIJA 46 ITALIJA – SPREDNJA STRAN	36
FOTOGRAFIJA 47 ITALIJA – ZADNJA STRAN	36
FOTOGRAFIJA 48 ITALIJA – SPREDNJA STRAN	37
FOTOGRAFIJA 49 ITALIJA – ZADNJA STRAN	37
FOTOGRAFIJA 50 ITALIJA – SPREDNJA STRAN	37
FOTOGRAFIJA 51 ITALIJA – ZADNJA STRAN	37
FOTOGRAFIJA 52 MADŽARSKA – SPREDNJA STRAN.....	38
FOTOGRAFIJA 53 MADŽARSKA – ZADNJA STRAN.....	38
FOTOGRAFIJA 54 MADŽARSKA – SPREDNJA STRAN.....	38
FOTOGRAFIJA 55 MADŽARSKA – ZADNJA STRAN.....	38
FOTOGRAFIJA 56 MADŽARSKA – SPREDNJA STRAN.....	39
FOTOGRAFIJA 57 MADŽARSKA – ZADNJA STRAN.....	39
FOTOGRAFIJA 58 MADŽARSKA – SPREDNJA STRAN.....	39
FOTOGRAFIJA 59 MADŽARSKA – ZADNJA STRAN.....	39
FOTOGRAFIJA 60 MADŽARSKA – SPREDNJA STRAN.....	40
FOTOGRAFIJA 61 MADŽARSKA – ZADNJA STRAN.....	40
FOTOGRAFIJA 61 BOLGARIJA – SPREDNJA STRAN	40
FOTOGRAFIJA 63 BOLGARIJA – ZADNJA STRAN.....	40
FOTOGRAFIJA 64 HRVAŠKA – SPREDNJA STRAN	41
FOTOGRAFIJA 65 HRVAŠKA – ZADNJA STRAN	41
FOTOGRAFIJA 66 HRVAŠKA – SPREDNJA STRAN	41
FOTOGRAFIJA 67 HRVAŠKA – ZADNJA STRAN	41
FOTOGRAFIJA 68 ČEŠKOSLOVAŠKA REPUBLIKA – SPREDNJA STRAN	42
FOTOGRAFIJA 69 ČEŠKOSLOVAŠKA REPUBLIKA – ZADNJA STRAN	42
FOTOGRAFIJA 70 BOSNA IN HERCEGOVINA – SPREDNJA STRAN	43
FOTOGRAFIJA 71 BOSNA IN HERCEGOVINA – ZADNJA STRAN	43
FOTOGRAFIJA 72 BOSNA IN HERCEGOVINA – SPREDNJA STRAN	43
FOTOGRAFIJA 73 BOSNA IN HERCEGOVINA – ZADNJA STRAN	43
FOTOGRAFIJA 74 TURČIJA – SPREDNJA STRAN.....	44
FOTOGRAFIJA 75 TURČIJA – ZADNJA STRAN	44
FOTOGRAFIJA 76 TURČIJA – SPREDNJA STRAN.....	44
FOTOGRAFIJA 77 TURČIJA – ZADNJA STRAN.....	44
FOTOGRAFIJA 78 RUSIJA – SPREDNJA STRAN.....	45
FOTOGRAFIJA 79 RUSIJA – ZADNJA STRAN	45
FOTOGRAFIJA 80 RUSIJA – SPREDNJA STRAN.....	45
FOTOGRAFIJA 81 RUSIJA – ZADNJA STRAN	45
FOTOGRAFIJA 82 RUSIJA – SPREDNJA STRAN.....	46
FOTOGRAFIJA 83 RUSIJA – ZADNJA STRAN	46
FOTOGRAFIJA 84 MOLDAVIJA – SPREDNJA STRAN	46
FOTOGRAFIJA 85 MOLDAVIJA – ZADNJA STRAN.....	46
FOTOGRAFIJA 86 MOLDAVIJA – SPREDNJA STRAN	47
FOTOGRAFIJA 87 MOLDAVIJA – ZADNJA STRAN.....	47
FOTOGRAFIJA 88 ZDA – SPREDNJA STRAN	47
FOTOGRAFIJA 89 ZDA – ZADNJA STRAN	47

FOTOGRAFIJA 90 ZDA – SPREDNJA STRAN.....	48
FOTOGRAFIJA 91 ZDA – ZADNJA STRAN.....	48
FOTOGRAFIJA 92 ŠVICA – SPREDNJA STRAN.....	48
FOTOGRAFIJA 93 ŠVICA – ZADNJA STRAN.....	48
FOTOGRAFIJA 94 UKRAJINA – SPREDNJA STRAN.....	49
FOTOGRAFIJA 95 UKRAJINA – ZADNJA STRAN	49
FOTOGRAFIJA 96 UKRAJINA – SPREDNJA STRAN.....	49
FOTOGRAFIJA 97 UKRAJINA – ZADNJA STRAN	49
FOTOGRAFIJA 98 UKRAJINA – SPREDNJA STRAN	50
FOTOGRAFIJA 99 UKRAJINA – ZADNJA STRAN	50
FOTOGRAFIJA 100 BELGIJA – SPREDNJA STRAN	50
FOTOGRAFIJA 101 BELGIJA – ZADNJA STRAN	50
FOTOGRAFIJA 102 FRANCIJA – SPREDNJA STRAN	51
FOTOGRAFIJA 103 FRANCIJA – ZADNJA STRAN	51
FOTOGRAFIJA 104 VELIKA BRITANIJA – SPREDNJA STRAN.....	51
FOTOGRAFIJA 105 VELIKA BRITANIJA – ZADNJA STRAN	51
FOTOGRAFIJA 106 NIZOZEMSKA – SPREDNJA STRAN.....	52
FOTOGRAFIJA 107 NIZOZEMSKA – ZADNJA STRAN	52
FOTOGRAFIJA 108 SRBIJA – SPREDNJA STRAN	52
FOTOGRAFIJA 109 SRBIJA – ZADNJA STRAN.....	52
FOTOGRAFIJA 110 ŠPANIJA – SPREDNJA STRAN	53
FOTOGRAFIJA 111 ŠPANIJA – ZADNJA STRAN.....	53
FOTOGRAFIJA 112 ALŽIRIJA – SPREDNJA STRAN	53
FOTOGRAFIJA 113 ALŽIRIJA – ZADNJA STRAN	53
FOTOGRAFIJA 114 ALŽIRIJA – SPREDNJA STRAN	54
FOTOGRAFIJA 115 ALŽIRIJA – ZADNJA STRAN	54
FOTOGRAFIJA 116 HONGKONG – SPREDNJA STRAN.....	54
FOTOGRAFIJA 117 HONGKONG – ZADNJA STRAN	54
FOTOGRAFIJA 118 MACAO – SPREDNJA STRAN.....	55
FOTOGRAFIJA 119 MACAO – ZADNJA STRAN.....	55

1. UVOD

Beseda denar nam spreminja življenje in delo. Vendar v sodobnem svetu nihče ne more shajati brez njega. Denar v sodobnem svetu potrebujemo, pa naj gre za denar v kateri koli obliki. Pojavlja se v obliki kovancev in bankovcev.

V zadnjih 200 letih se je veliko plačilnih sredstev zamenjalo, saj je vsak vladar imel svoj denar, in zaradi hitrega spreminjanja denarja v obtoku se je uveljavila numizmatika. Numizmatiko lahko v grobem opišemo kot zbiranje starega papirnatega in kovinskega denarja, čeprav se numizmatiki ukvarjajo še z marsikaterimi drugimi predmeti, ki prav tako spadajo v numizmatično zbirko. Numizmatiki pa ne samo da denar zbirajo, ampak ga tudi preučujejo, kar je osnovni namen. Z numizmatiko so se začeli prvi ukvarjati Grki in Rimljani. Moderna numizmatika se je začela v 18. stoletju in v to obdobje sega tudi preučevanje denarja na slovenskem ozemlju. V Sloveniji imam veliko numizmatičnih društev, ki so zelo aktivna na tem področju. (Numizmatika skozi zgodovino, b.d.)

Prvoten povod za nastanek raziskovalne naloge je bila gesta lokalnega župnika, ki je naši šoli zaupal denar, ki ga je dalj časa zbiral, a ga nikoli ni uredil v pravo numizmatično zbirko. Tekom dela je zbirko denarja, ki sva ga dobila od gospoda župnika dopolnil še domačin, g. Alojz Kavčič, ki je šoli prav tako podaril denar, ki pred tem še ni bil urejen v numizmatično zbirko. S pregledovanjem tega denarja se je v naju prebudila želja izvedeti več o starem denarju ter urejanju le-tega. Ker najina zbirka vsebuje kovance, sva se tudi v teoretičnem delu osredotočila predvsem na kovance kot numizmatične predmete. Želela sva raziskati osnove numizmatike, osvetliti zgodovino numizmatike na Slovenskem, hkrati pa se predvsem praktično lotiti urejanja numizmatične zbirke. Raziskovalne naloge sva se lotila s prebiranjem tiskanih in spletnih virov. Intervjuvala sva gospoda župnika in numizmatika. Najino raziskovalno naloga bova zaključila tako, da bova ostalim učencem in učiteljem na šoli v mesecu aprilu 2014 pripravila numizmatično zbirko in jim s tem predstavila najino raziskovalno nalogo ter denar v zbirki.

2. TEORETIČNI DEL

2.1 Zgodovina numizmatike na Slovenskem

Numizmatika je samostojna znanstvena veda, ki z najrazličnejših vidikov proučuje denarno zgodovino v različnih zgodovinskih obdobjih. S pojmom numizmatika so se srečali že stari Grki in Rimljani, ko so zbirali le lepe kovance. Za začetnika znanstvenega zbiranja pa bi lahko šteli Petrarko iz 14. stoletja. Pojem moderne numizmatike se je pričel uporabljati v 18. stoletju ter označuje zbiranje starega denarja. V to obdobje sega tudi začetek proučevanja denarja na Slovenskem. V začetku je bilo zbiranje omejeno zgolj na novce in še to le v samostanih in na gradovih. Z zbiranjem denarja sta se ukvarjala tudi zgodovinarja Scheonleben in Valvasor. Nato je nastalo v 19. stoletju na tem področju nekaj zatišja, delo se je ponovno nadaljevalo v 20. stoletju z ustanovitvijo Numizmatičnega kabineta v Narodnem muzeju Slovenije. V tem kabinetu so se pričeli z numizmatiko ukvarjati strokovno. V tem času je nastal tudi Slovenski numizmatični klub, ki je bil predhodnik nekoliko mlajšega in še danes delujočega Numizmatičnega društva Slovenije. (Numizmatika skozi zgodovino, b.d.)

Za slovensko numizmatiko sta bila pomembna tudi Ivan Štefan Florjančič, ki se je v 17. stoletju kot prvi na Slovenskem ukvarjal z numizmatiko povsem teoretično in Anton Jelovšek, ki se je v 19. stoletju ukvarjal s proučevanjem srednjeveških novcev ter v prvi polovici 19. stoletja pripravil prvo razstavo starega denarja v Ljubljani. (Kos, 1997)

2.2 Numizmatična društva v Sloveniji

Prvo numizmatično društvo je v Sloveniji pričelo delovati leta 1956, in sicer je bilo to Numizmatično društvo Slovenije, ki deluje še danes in je največje in najbolj aktivno numizmatično društvo v Sloveniji. Leta 1958 so pričeli izdajati svoje glasilo Numizmatični vestnik, ki ga je kasneje nadomestil bilten Glasnik, a se ni dolgo obdržal, zato so leta 1979 ponovno obudili Numizmatični vestnik, ki še danes izhaja enkrat letno. Glasnik pa so preimenovali v Numizmatične novice. Društvo ima svojo knjižnico že od samega začetka in le-ta danes šteje 1700 enot. Društvo ima svoje prostore v Ljubljani na različnih lokacijah, kjer izvajajo redna srečanja z internimi avkcijami numizmatičnega materiala. V času svojega delovanja so organizirali veliko numizmatičnih razstav ter v okviru tega sodelovali z drugimi numizmatičnimi društvi v Sloveniji in izven nje. Izdali pa so tudi nekaj knjižnih gradiv, namenjenih numizmatikom. Danes ima društvo svojega stalnega predstavnika v Komisiji za pripravo predlogov za izdajo priložnostnih kovancev pri Banki Slovenije. Numizmatično društvo Slovenije pa ima tudi forum, ki je zelo aktiven in na katerem sodelujejo tudi člani drugih numizmatičnih društev v Sloveniji. (Zgodovina društev, b.d.)

Sicer pa v Sloveniji deluje še veliko drugih, manjših numizmatičnih društev, ki bodisi delujejo samostojno ali v sodelovanju z zbiralci drugih predmetov. Nekatera izmed teh društev so: Slovensko zamejsko numizmatično društvo Janez Vajkard Valvasor, Društvo zbiralcev

Ajdovščina – Nova Gorica, Društvo zbiralcev SCIURUS Radovljica, Društvo zbiralcev starega denarja in značk Velenje, Primorsko numizmatično društvo Ilirska Bistrica, Numizmatično društvo Kranj, Filatelistično in numizmatično društvo Klasje Beltinci, Filatelistično in numizmatično društvo Piran, Filatelistično in numizmatično društvo Celje, Filatelistično društvo Koper – numizmatična sekcija, Društvo zbirateljev Lendava, Filatelistično društvo Novo mesto,...

Nam najbližje je Numizmatično društvo Tabor Maribor, ki je bilo ustanovljeno leta 1982 in se je pred leti združilo s filatelistično sekcijo. Svoje prostore imajo v prostorih Društva upokojencev Tabor, kjer se vsako nedeljo dobivajo na rednih srečanjih in izmenjevanjih numizmatičnih predmetov. (Nekaj dejstev o društvu, b.d.)

2.3 O numizmatiki

2.3.1 Definicija pojma numizmatika

»Pojem numizmatika je v Enciklopediji leksikografskega zavoda (Zagreb 1961, str. 471) razložen kot veda o nastanku, razvoju in uporabi kovanega denarja in denarju podobnih metalnih objektov.« (Turk, 2013, str. 13)

Veliki splošni leksikon DZS (Ljubljana 1998, 5. knjiga, str. 2934) pa to definicijo razširi in pravi: »na podlagi ohranjenih novcev, dokumentov, omemb v literaturi se z novci (kovanci) ukvarja numizmatika že od 15. stoletja, kot znanstvena disciplina pa od 19. stoletja. S proučevanjem pravice do kovanja denarja, upravljanja teh pravic, tehnike kovanja, tehnike oblikovanja in tehnike napisov na kovancih se numizmatika uvršča med pomožne zgodovinske vede«.

Danes numizmatiko delimo na *znanstveno* in *ljubiteljsko*.

Pri znanstveni numizmatiki avtorji gledajo na denar kot na stvar. Dr. Ivan Turk je znanstveno numizmatiko opredelil kot »znanstveno disciplino, ki se ukvarja s pridobivanjem, urejevanjem, obdelovanjem in prikazovanjem podatkov na denarnih in njim podobnih telesih iz starega in srednjega veka«. (Turk, 2013, str. 18)

Če pa obravnavamo numizmatiko kot sodobno praktično dejavnost, govorimo o ljubiteljski numizmatiki. Tudi pri tej numizmatiki imamo opravka z zbiranjem in proučevanjem novcev, vendar z drugačnim namenom in z drugačnimi rezultati. Pri znanstveni numizmatiki preučevanje pomeni oblikovanje novih teoretičnih spoznanj na podlagi novcev, pri ljubiteljski numizmatiki pa gre za obnavljanje določenih zgodovinskih spoznanj pri posameznem človeku na podlagi podatkov.

Razlika med njima se kaže torej predvsem v tem, da je težišče ljubiteljske numizmatike v zbiranju in ne proučevanju, medtem ko je pri znanstveni numizmatiki ravno nasprotno. Ljubiteljskemu numizmatiku je pomembno predvsem to, da ima posamezne primerke v svoji zbirki ne glede na to, ali ima o njih zbrane vse potrebne podatke, kar pa je za znanstveno numizmatiko premalo. (Turk, 2013)

2.3.2 Kdo je numizmatik?

Sedaj, ko smo ločili znanstveno in ljubiteljsko numizmatiko, lahko opišemo razlike tudi na ravni osebe, ki se s tem ukvarja. Ločimo poklicnega numizmatika in ljubiteljskega numizmatika. V obeh primerih je to oseba, ki se ukvarja z izbranimi numizmatičnimi predmeti. Ukvarja se s proučevanjem denarja, podatkov, ki jih vsebuje numizmatični predmet in proučevanjem okoliščine, v kateri se je pojavil numizmatični predmet.

Poklicni numizmatiki so po navadi ljudje, ki se z numizmatiko ukvarjajo poklicno (npr. služba v muzeju) in proučujejo numizmatične predmete iz daljne preteklosti. Ljubiteljski numizmatik pa proučuje numizmatične predmete v svojem prostem času za svoje zadovoljstvo. Ljubiteljski numizmatik se ukvarja predvsem z denarjem iz sedanjosti in bližnje preteklosti.

Med numizmatike pa nikakor ne moremo šteti investitorja v numizmatične predmete in trgovca z numizmatičnimi predmeti. Ta dva se zanimata za numizmatične predmete samo s pridobitnim namenom in ne zato, da bi jih preučevala ali jih posedovala, temveč da bi jih čim prej uspešno prodala in zaslužila z njimi. (Turk, 2013)

2.4 Numizmatična zbirka

Numizmatična zbirka je zbirka numizmatičnih predmetov. Vanjo ne spadajo samo novci in papirnati denar, temveč tudi dokumentacija in literatura o le-teh. O numizmatični zbirki govorimo, kadar jo sestavlja večje število kosov numizmatičnih predmetov, čeprav za opredelitev zbirke ni odločilna velikost zbirke. Zgodi se namreč, da zaradi vsebinskih, območnih in časovnih omejitev zbirka ne more biti velika. Numizmatični predmeti morajo biti posamično opredeljeni, kar pomeni, da morajo biti v opisu zapisane bistvene oznake posameznega predmeta. To pa ne pomeni, da zbirke ne morejo sestavljati kosi, za katere ne vemo, od kot so in kam spadajo. Za numizmatično zbirko je pomembno, da je vsebinsko, območno, časovno, motivno in tematsko povezana v zaokroženo celoto.

Numizmatična zbirka je lahko glede urejenosti oziroma vsebnosti podatkov neurejena, polurejena ali urejena.

Vsebinsko lahko vsebuje raznovrstne numizmatične predmete (poleg novcev in medalj še papirnat denar) ali je izključno vezana na določene numizmatične predmete (samo novci ali samo bankovci).

Kar se tiče omejenosti, so lahko v njej le predmeti ožjega geografskega področja (npr. samo Slovenija). V tem primeru je zbirka omejena oziroma partikularna. Če pa vsebuje numizmatične predmete iz različnih geografskih območij, je le-ta vseobsežna oziroma univerzalna.

Glede samega namena numizmatične zbirke ločimo študijsko-raziskovalne zbirke, pri katerih je namen priti do novih teoretičnih znanj, in dokumentacijsko-raziskovalne zbirke, kjer je namen hraniti in prenašati določena spoznanja.

Numizmatična zbirka je lahko javno dostopna (npr. v muzejih), lahko pa je zasebna (v lasti ljubiteljskih numizmatikov na njihovem domu). (Turk, 2013)

2.4.1 Razredi numizmatičnih predmetov

Numizmatične predmete razvrščamo v hierarhično ureditev, kjer ima vsak nadrejeni pojem več podrejenih pojmov. Na najvišjih ravneh imamo opravka z glavno skupino numizmatičnih predmetov. Vsak razred numizmatičnih predmetov je mogoče dalje razčlenjevati na skupine.

V skupine posameznih predmetov sodijo naslednje:

- denarna telesa v blagovni obliki,
- kovani denar,
- sorodniki kovanega denarja,
- nedenarni kovanci,
- papirnati denar,
- sorodniki papirnatega denarja,
- nedenarni bankovci,
- obveznice kot denarno izražene listine,
- delnice, kot denarno izražene listine. (Turk, 2013)

2.4.1.1 Predmeti, ki spadajo ali ne spadajo v numizmatično zbirko

Če govorimo o posameznih numizmatičnih predmetih, so to tisti predmeti, ki jih znanstveno ali ljubiteljsko proučujemo ali zbiramo. V okviru znanstvene numizmatike so numizmatični predmeti novci oziroma posplošeno denar, čeprav pa vsak denar (iz ekonomskega vidika) tudi ne spada v numizmatično zbirko.

Numizmatični predmet		ZNAN. NUM.	LJUB.NUM .
BLAGOVNI DENAR	denar, ki začasno opravlja vlogo denarja	-	-
SPLOŠNO VELJAVNI NOVCI/PAPIRNATI DENAR	v obtoku nastopajoči novci	+	+
NEPRAVI NOVCI	spominski novci za investitorje in ljubiteljske numizmatike	-	+
KOMERCIALNI NOVCI/PAPIRNATI DENAR	niso zakonito plačilno sredstvo	+ če so starejši	+

ZASILNI NOVCI/PAPIRNATI DENAR	nadomeščajo uporabo drobiža (žetoni)	-	+
ZASEBNI NADOMESTNI NOVCI/PAPIRNATI DENAR	začasno potrdilo delavcem za opravljeno delo (izdajo ga zasebni podjetniki)	-	+
MEDALJE		+ če so starejše	+
FANTAZIJSKI NOVCI/PAPIRNATI DENAR	zasebni proizvod z videzom državnih novcev (izmišljeni podatki)	-	+
NEIZDANI NOVCI/PAPIRNATI DENAR	normalno skovani, a niso nikoli prišli v obtok	-	+
NEDOKONČANI NOVCI/PAPIRNATI DENAR	osnutki, vzorci kasnejših izdanih novcev	-	+
PONAREDKI NOVCEV/PAPIRNATEGA DENARJA		+	+
KNJIŽNI DENAR	zadolžnica, s katero upnik dobi denar na banki iz računa njegovega dolžnika	-	-
DENARNI INŠTRUMENTI KNJIŽNEGA DENARJA	čeki, položnice	-	-
VREDNOSTNICE	dolgovne listine	-	+

(Turk, 2013)

2.4.2 Izhodišča za zbiranje denarja

»Predmeti za zbiranje in proučevanje so lahko vsi numizmatični predmeti v določeni najdbi in prevzeti količini, ne glede na to, kje je njihovo trenutno nahajališče in ali se bodo njihovi kosi kasneje razpršili na različne strani, ne glede na to, kateremu kulturnem področju pripadajo, v katerem obdobju so nastali, iz katere države izhajajo, kateri narod jih šteje za svoje, na katerem širšem geografskem področju so bili v uporabi, kje je njihov proizvodno-tehnični izvor, kako je utemeljen njihov pravno-ekonomski izvor, v kakšnih okoliščinah so se pojavili, kdo je bil nosilec oblasti v času, v katerem so nastali, iz kakšne snovi so, ter kakšno sporočilo nosijo oziroma takšne so njihove druge vsebinske posebnosti.« (Turk, 2013, str. 69)

Samo izhodišče za zbiranje bi lahko iskali v dveh podvrstah. Prvo izhodišče je lahko prava najdba numizmatičnih predmetov. Ta najdba je vezana na izkopavanja, ki so pod nadzorom države in po kateri predmeti pripadajo muzeju. Drugo izhodišče pa so numizmatični predmeti,

ki so bili pridobljeni s tem, ko jih je bodočemu zbiratelju nekdo podaril. Pred tem pa ti predmeti še niso bili razvrščeni, urejeni in teoretično obdelani. (Turk, 2013)

2.4.3 Kako razvrstiti, označiti in opisati denar v zbirki

Numizmatične predmete v zbirki razvrstimo glede na primarni namen posamezne numizmatične zbirke. V kolikor želimo narediti numizmatično zbirko predmetov iz različnih držav, le-te v zbirki razvrstimo po državah. V kolikor pa se odločimo za zbirko ožje razsežnosti (zbiranje numizmatičnih predmetov iz le ene ali nekaj držav), le-te razvrstimo po starosti oziroma imenski vrednosti numizmatičnih predmetov.

Vsak numizmatični predmet mora biti posamično opredeljen.

V natančen in celovit opis posameznega kovanca spadajo:

- naziv države;
- ime vladarja in leta vladanja tega vladarja;
- območje veljavnosti novca;
- imenska (nominalno) vrednost novca;
- tip novca;
- letnica kovanja;
- sestavine zlitine;
- teža v promet danega novca;
- dejanska teža v zbirko vključena novca;
- čistina (razmerje med jedrom in robljem);
- kovna stopnja (razmerje med številom kovancev in utežno enoto), iz katere so jih izkovali;
- premer in debelina novcev;
- okolni napis, napis in opis podobe na sprednji in zadnji strani;
- izvedba roba;
- obrobni napis;
- mesto kovanja, kovničarjevo znamenje;
- ime pečatarja;
- kraj in datum najdbe ali nakupa;
- stopnje ohranjenosti;
- nakupna cena;
- številke standardnih katalogov;
- inventarna številka določene numizmatične zbirke.

Če za vse te podatke ni prostora na mestu, kjer se predmet v zbirki nahaja, je ob njem le ustrezna novčna kartica z najosnovnejšimi podatki, ostalo pa je zapisano na drugem mestu. (Turk, 2013)

2.4.4 Ocenjevanje stopnje ohranjenosti kovanca

V širši opis numizmatičnih predmetov spada tudi ocena njihove ohranjenosti. Kovance numizmatiki ocenjujejo po predpisani lestvici:

- » 1. KOVNO NOV – ni bil v obtoku in ima kovinski sijaj,
 - 2. ODLIČEN – brez očitnih sledov obrabe, čeprav je bil v obtoku,
 - 3. ZELO LEP – z manjšimi sledovi obrabe, toda v zbirki zaželen kos,
 - 4. LEP – z očitnejšimi sledovi obrabe, pri novejših kovancih komaj še priporočljiv za zbirko,
 - 5. SLABŠE OHRANJEN – z močnimi sledovi obrabe, pri novejših kosih za zbirko nepriporočljivi,
 - 6. SLABO OHRANJEN – s komaj še jasno sliko in napisom, za zbirko nepriporočljivi«.
- (Turk, 2013, str. 222)

2.4.5 Vzdrževanje zbirke

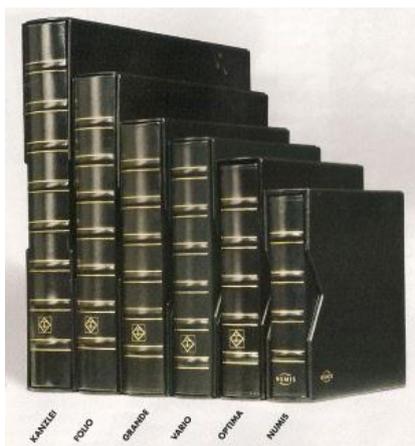
2.4.5.1 Čiščenje kovancev

Stari kovanci so zelo umazani, saj so krožili po rokah mnogih ljudi in morda bili nekaj časa celo zakopani v zemljo. Čeprav je najbolje, da kovanec shranimo tak, kot smo ga dobili, saj ga v nasprotnem primeru lahko samo še bolj uničimo, ga je v določenih primerih vseeno potrebno malo očistiti najhujše umazanije. Kovanec čistimo z metilnim alkoholom, milom ali detergentom. Če je umazanija trdovratna, pa uporabimo mehko zobno ščetko ali košček mehkega lesa, da ne poškodujemo kovanca. Po čiščenju je potrebno kovance skrbno osušiti ter pospraviti na za to namenjeno mesto. Nikakor ne smemo kovancev čistiti z loščilom za kovino ali žično ščetko, saj lahko s tem izbrišemo celo podobe na kovancih. (Cribb, 1992)

Kovanci v zbirki hitro izgubijo svoj sijaj in počasi začnejo korodirati, zato je potrebno s kovanci v zbirki lepo ravnati. Ne smemo jih dolgo držati v roki, saj lahko človeški znoj poškoduje kovanec in le-ta lahko oksidira. Čiščenje kovancev ni potrebno, saj lahko izgubijo svoj sijaj. (ustni vir g. Z. Savič)

2.4.5.2 V čem hraniti zbirko

Numizmatično zbirko je najbolje hraniti v hladnem, suhem in temnem prostoru. Znotraj tega pa seveda v mapi ali škatli. V Sloveniji je na voljo kar nekaj ponudnikov pripomočkov za zbiratelje kovancev. Eden izmed teh je Leuchtturm. Le-ta ponuja za shranjevanje numizmatičnih predmetov posebne albume različnih velikosti. Znotraj teh so kovanci in bankovci lahko razporejeni v plastične ovitke s posameznimi žepki ali v kapsulah. Kot alternativa albumom pa obstajajo še predalniki ali kovčki za kovance in bankovce, kjer ima prav tako vsak primerok svoj ločen prostor. Posamezne kovance imamo lahko shranjene tudi v posebnih kapsulah oziroma škatlicah, etuijih. (Katalog Leuchtturm - Pripomočki za zbiratelje kovancev, 2013)

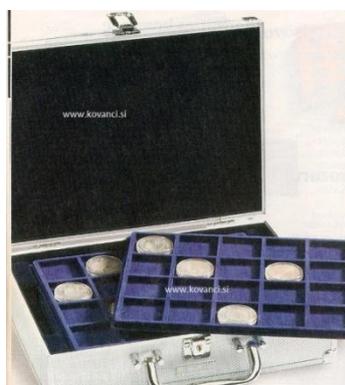
Fotografija 1 Albumi Leuchtturm
(<http://www.kovanci.si/contents/sl/d4.html>)

Fotografija 2 Predalniki za kovance
(<http://www.kovanci.si/contents/sl/d145.html>)

Fotografija 3 Kapsule za kovance
(<http://www.kovanci.si/contents/sl/d101.html>)

Fotografija 4 Konček za kovance
(<http://www.kovanci.si/contents/sl/d146.html>)

2.4.6 Določanje vrednosti numizmatičnih predmetov

Vrednost numizmatičnih predmetov na trgu je odvisna predvsem od ponudbe in povpraševanja. Lastnik določenega numizmatičnega predmeta sicer lahko postavi okvirno ceno, ki pa jo doseže le, če se kupec z njo strinja. V menjavi oziroma prodaji numizmatičnih predmetov namreč velja, da so cene odvisne od tega, koliko je kdo pripravljen zanje odšteti. Na samo ceno pa vplivajo predvsem starost predmetov, njihova ohranjenost, količina le-teh na trgu ter dostopnost. (ustni vir g. Zdravko Savič)

2.5 LASTNOSTI KOVANCA

2.5.1 Material, iz katerega je izdelan kovanec

Snov, iz katere je kovanec, se imenuje kovančeva snov. Praviloma jo sestavljajo določene kovine, ki imajo kovinski sijaj in so dobri prevodniki toplote in elektrike. Kovine, ki sestavljajo kovančev snov, so lahko:

- žlahtne kovine (npr. zlato, srebro in platina),
- nežlahtne kovine (npr. baker, cin, železo, aluminij).

Zelo redko kovančeva snov sestoji iz ene same kovine. Praviloma imamo opravka z zlitino. Ko govorimo o kovancih iz žlahtnih kovin, moramo le-te imenovati zlati ali srebrni novci, kajti če govorimo o njih kot o zlatnikih ali srebrnikih, ni nujno, da govorimo o kovanem denarju. (Turk, 2013)

2.5.2 Format/oblika kovanca

Z obliko je mogoče razumeti določen videz, ki ga ima kaka stvar v prostoru. Če torej govorimo o oblikah kovanca, mislimo najprej na njegov geometrijski lik. Navadno je kovanec okrogel, štirikoten, šestekoten, osmerokoten, kvadraten, pravokoten. Nadaljnja oblikovana lastnost kovanca je njegova razsežnost, s katero so označene njegove dolžina, širina in debelina. Pri okroglih kovancih govorimo tudi o premeru kovanca. Velikost kovanca je mogoče izražati tudi z njegovim obsegom. Pri pravokotnih kovancih je mogoče govoriti še o njihovi pokončni obliki. (Turk, 2013)

2.5.3 Utežne lastnosti kovanca

Vsak kovanec ima določeno težo. V tej zvezi govorimo tudi o kovančevi teži. Kovanec lahko zgubi svojo prvotno težo zaradi obrabe. Ko kovanec doseže določeno stopnjo obrabe, ne sme več biti v obtoku. Zato se utegnejo teže obrabljenih kovancev razlikovati od njihove standardne teže. Njegova dopustna teža je tista najmanjša teža, do katere lahko pride, da je še v obtoku. Vsak kovanec, ki pride iz proizvodnje, nima točno take teže, kot je po standardu določena. Dovoljeno je majhno odstopanje, ki se imenuje remedij ali toleranca. Teža novo izdelanega kovanca je odvisna že od kovne ploščice. (Turk, 2013)

2.5.4 Površinske lastnosti kovanca

»Kadar v zvezi s kovancem govorimo o njegovi površini, mislimo na njegov zunanji in vrhnji del. V odvisnosti od tehnologije njegovega izdelovanja je ta površina lahko čista, motna ali lesketajoča. Lesk je videz, ki ga daje površini odbijanje svetlobe. Če ga kovanec nima, pravimo, da je brez leska.« (Turk, 2013, str. 219)

V vsakem primeru je treba razlikovati od obrabe zglajen kovanec in kovanec s polirano ploščo, ki je bila narejena namensko pri izdelavi, od kovanca s polirano ploščo. Pomembna lastnost površine kovanca je tudi njegova barva oziroma barvni odtenek.

Snov kovanca je podvržena oksidiranju. Iz tega sta izvzeta srebrn kovanec, ki potemni, in zlat kovanec, ki se načeloma ne spremeni. Plast kovanca, ki se barvno spremeni, se imenuje patina. Poleg potemnitve srebrnega kovanca poznamo še druge barve patine. Kovancu s patino rečemo patiniran kovanec. Lahko je patiniran namenoma pri izdelavi, saj patina varuje kovino. Oksidiranje (rjavenje) pa patino uničuje. Rja tako zelo uniči kovanec, da ga je praktično nemogoče ohraniti.

Kovanec ima na površini lahko tudi najrazličnejše madeže, ki jih je načeloma mogoče celo očistiti. Za boljšo ohranitev kovancev je le-te mogoče tudi polakirati. (Turk, 2013)

2.5.5 Napaka na kovancih

Pri izdelavi kovancev lahko prihaja do številnih napak. Seveda so določene napake bistveno bolj atraktivne kot druge in zato lahko pri zbirateljih dosegajo zelo visoke cene. Med zbiratelji so bolj iskani tudi kovanci z drugačnimi robovi, kot je predpisano, ter na drugih kovinah, kot bi morali biti. Napake, ki se najpogosteje pojavljajo, so:

- napačna teža kovanca;
- kovanec je odkovan na ploščici, ki je iz drugačne kovine, kot je predpisano;
- napačna velikost kovanca;
- zamaknjenost odtisa na kovni ploščici;
- dvojen odtis kovanca;
- dodatni, neobičajni elementi na kovancu;
- kovanec je vbočen namesto izbočen,
- kovancu manjkajo predpisani elementi;
- nepravilno narejen rob (narezan ali nenarezan);
- kovanec je na obeh straneh enak. (Potočnik, 2012)

3. EMPIRIČNI DEL

3.1 Namen empirične raziskave

Namen najine naloge je bil urediti denar, ki sva ga dobila od lokalnega župnika Janeza Osvalda. Ker se nama je ob razvrščanju in opisovanju denarja porodilo veliko vprašanj o tem, kako se zbiranja lotiti, kako denar razvrščati, shraniti in opisati, sva se za dodatne napotke obrnila na gospoda, ki se ukvarja z zbiranjem denarja. Hkrati pa sva o samem izvoru denarja in nastajanju zbirke v intervjuju povprašala gospoda župnika.

3.2 Hipoteze

- Če upoštevamo številčno razporeditev po državah, je v zbirki največ kovancev iz Jugoslavije.
- Kovanci v zbirki so v veliki večini izdelani iz brona.
- Delo numizmatika je dolgotrajno in zelo natančno delo.

3.3 Raziskovalna metoda

V raziskavi sva uporabljala metodo raziskovalnega intervjuja, metodo dela s knjižnimi viri in viri na spletu – katalogi novcev.

3.4 Postopki obdelave podatkov

Numizmatično zbirko sva uredila tako, da sva denar razvrstila v plastične mape s posameznimi okvirčki, najprej glede na državo in nato znotraj posamezne države še glede na čas, ko je bil v obtoku. V naslednjem koraku sva kovance oštevilčila in pričela iskati podatke o posameznem kovancu v zbirki v spletnih in tiskanih katalogih denarja. Vse skupaj sva vložila v mapo, da je zbirka čim bolj zaščiten pred zunanjimi vplivi.

Za raziskovalni intervju sva sestavila dva različna vprašalnika. V vprašalniku za gospoda župnika sva želela izvedeti predvsem izvor denarja in kako je nastajanje zbirke potekalo. Z vprašalnikom za numizmatika pa sva želela izvedeti čim več o sami numizmatiki, razvrščanju denarja in urejanju ter vzdrževanju zbirke.

3.5 Raziskovalni intervju

Ker sva želela dobiti čim več informacij o denarju ter o tem, kako je ta zbirka denarja nastala, sva se odločila, da gospodu župniku, pri katerem je zbirka nastala, zastaviva nekaj vprašanj glede tega. V mesecu decembru 2013 sva ga obiskala in opravila spodaj zapisani intervju.

Splošne informacije o sami numizmatiki pa sva poiskala pri numizmatiku Zdravku Saviču, ki je dolgoletni član Numizmatičnega društva Tabor v Mariboru. S tem namenom sva ga obiskala v januarju 2014. Hkrati pa sva ga povprašala tudi po njegovem osebnem zbiranju denarja ter njegovih zbirkah.

Pri obeh intervjujih sva uporabila diktafon, na katerega sva intervjuvanca posnela ter kasneje po zvočnem posnetku besedilo prepisala v dokument.

3.5.1 Raziskovalni intervju s krajevnim župnikom Janezom Osvaldom

Kdaj ste se odločili, da boste pričeli hraniti denar?

Za shranjevanje denarja sem se odločil, ko sem prišel službovat v Laporje.

Kaj vas je do tega privedlo?

Takrat sem videl, da so to počeli že župniki pred mano in sem se še sam odločil za zbiranje denarja. Povod je bil tudi to, da me je od vedno zanimalo ohranjanje zgodovine.

Od kod ste dobivali tako različen denar?

Velika večina denarja je prišla v zbirko, ko so ga ljudje darovali pri maši. Med drugim je v zbirki tudi nekaj primerkov, ki so bili najdeni med obnovo župnišča.

Vam je morda kdo namensko prinesel posamezne primerke denarja?

Ne, to je predvsem denar, ki so ga ljudje prinašali v cerkev pri maši.

Vas je sicer kdaj zanimala numizmatika, torej zbiranje in proučevanje denarja?

Namensko zbiranje starega denarja me nikoli ni posebej zanimalo..

Imate tudi v bodoče namen širiti zbirko?

Če bom v prihodnosti dobil kaj zanimivega denarja, ga bom pregledal in shranil.

Je za vas je morda kateri izmed primerkov iz vaše zbirke še posebno pomemben?

Med najzanimivejše primere v zbirki bi uvrstil češke krone.

Ali je s tem denarjem morda povezana kakšna posebna zgodba?

Ti kovanci so bili najdeni ob obnovi župnišča v zidu oziroma pod okni. Tudi sam sem ob obnovi župnišča dal nekaj aktualnih kovancev ponovno vzidati za kasnejše rodove.

Zakaj ste se odločili obrniti se na šolo v zvezi s svojo zbirko?

Vaša šola se je vedno zanimala za zgodovino, in ker radi raziskujete, sem se odločil obrniti na vašo šolo za pomoč pri urejanju denarja.

Ali morda predvidevate od kod vse izvira vaš denar in iz katerega časovnega obdobja Predvidevam, da je denar iz Avstro-Ogrske, Češkoslovaške, Jugoslavije.

Zakaj se vam zdi zbiranje denarja zanimivo?

To je del naše zgodovine in jo je treba ohranjati za kasnejše rodove.

3.5.2 Sinteza odgovorov iz intervjuja z gospodom župnikom Janezom Osvaldom

Iz intervjuja gospoda župnika sva izvedela, da je začel denar hraniti, ko je prišel v Laporje in je nadaljeval delo ostalih župnikov, ki so bili pred njim v Laporju. Samo zbiranje starega denarja ga nikoli ni posebno zanimalo, čeprav se mu je zaradi njegove zgodovinske vrednosti zdelo vredno shraniti ga. Ker pa ni želel, da denar ostane v njegovem sefu vsebinsko neurejen, se je obrnil na našo šolo za pomoč. Vedel je namreč, da se v okviru šole radi ukvarjamo z najrazličnejšimi raziskovanji.

3.5.3 Raziskovalni intervju z numizmatikom Zdravkom Savičem

3.5.3.1 Vprašanja o ukvarjanju z numizmatiko

Kdaj ste se odločili za zbiranje denarja?

Za zbiranje denarja sem se odločil pred približno desetimi leti. Žal mi je, da nisem začel z zbiranjem že prej, saj je bilo to za kratko obdobje, v katerem se z zbiranjem denarja ukvarjam, precejšnji finančni zalogaj.

Od kod izvira ta želja? Vas je kdo navdušil?

Zame je numizmatika hobi, zadovoljstvo in način umiritve. Zbiranje denarja mi prinaša posebno zadovoljstvo, še posebno takrat, ko najdem kak primerek, ki mi je manjkal v zbirki in sem ga dalj časa iskal. Posebnega vzornika za zbiranje nisem imel. Želja je prišla kar sam od sebe.

Koliko primerkov denarja je v vaši zbirki?

Težko povem natančno številko, vendar predvidevam, da je v moji zbirki čez 1000 primerkov.

Od kod izvira ta denar?

Največ denarja izvira iz Jugoslavije in iz Slovenije. Nekaj kovancev imam tudi iz Srbije.

Kje ste ga dobili?

Večino denarja sem dobil v izmenjavi s prijatelji iz različnih numizmatičnih društev. Nekaj denarja sem dobil tudi na sejnih, namenjenih najrazličnejšim zbirateljem.

Vas denar iz katerega obdobja še posebno zanima?

Predvsem sem usmerjen v zbiranje jugoslovanskega denarja iz vseh časovnih obdobj. Za zbiranje jugoslovanskega denarja sem se odločil zato, ker je to domovina, v kateri sem odraščal in mi je ta denar veliko pomenil. Zbiram tudi slovenski denar. Nekaj časa sem zbiral

tudi evropske kovance, vendar sem zbiranje opustil, saj sem ugotovil, da je zelo mala verjetnost, da bi zbirko lahko popolnoma dopolnil. Zato sem zbirko prodal.

Kje dobite znanje in informacije o denarju in zbiranju le-tega?

Znanje dobim iz različne literature, od prijateljev, starejših izkušenejših numizmatikov in preko spleta.

Ste vključeni v društvo numizmatikov?

Da, vključen sem v Numizmatično društvo Maribor.

Imate v društvu organizirane kakšne aktivnosti?

V društvu pripravljamo razna srečanja z menjavami denarja, razstave. Skupaj obiskujemo tudi zbirateljske sejme. Eden izmed teh je vsako leto organiziran v Ljubljani. Sicer pa se člani našega društva dobivamo enkrat tedensko.

Ali znate oceniti vrednost svoje zbirke? Bi katerega izmed primerkov iz vaše zbirke izpostavili, kar se tiče vrednosti?

Vrednost moje zbirke ocenjujem na približno 2500 evrov. V zbirki je nekaj primerkov, ki imajo precej visoke vrednosti.

Predajate svoje znanje o numizmatiki morda mlajšim rodovom?

Ja, v dijaškem domu, kjer sem zaposlen, vodim krožek. Vanj so vključeni učenci, ki jih numizmatika zanima in urejajo svoje lastne zbirke. Sam jim predajam svoje znanje, včasih pa tudi kak primerek denarja.

Ste morda že organizirali kakšno numizmatično razstavo?

Ja, imel sem 3 ali 4 numizmatične razstave na srednjih šolah v Mariboru.

Kje imate shranjeno vašo zbirko denarja? V mapi ali v vitrini?

Kovance in bankovce imam shranjene v mapah Grande znamke numizmatičnih pripomočkov Leuchtturm. Zbirko imam v dnevni sobi, v temni, suhi, zaprti omari, da se na njej ne nabira prah. Zraven zbirke imam tudi razvlaževalce zraka (vrečke s silicijem).

3.5.3.2 Napotki o zbiranju denarja

Kako denar v zbirki razvrstiti (starost, država...)?

V primeru, kot je vaš, ko imate denar iz različnih držav, je najbolje, da ga razvrstite po državah. Znotraj države pa po vrednosti kovanca, ki je označena na njem. V kolikor pa se odločimo za zbirko, kot je moja, ki je omejena zgolj za eno državo, denar razvrstimo po starosti.

Kako pravilno označiti denar, ko ga pregledujemo in urejamo zbirko?

Za začetek ukvarjanja z numizmatiko, ko še nimamo veliko znanja, je dovolj, če ob posameznih primerkih zapišemo zaporedno številko, državo izvora, letnico izdelave, velikost (premer), težo. Kasneje, ko pridobimo več izkušenj, se lotimo ocenjevanja ohranjenosti, analize podob na kovancih...

Kako vzdrževati denarno zbirko? Ali drži, da kovancev ne smemo čistiti?

Denarja ne smemo čistiti, saj lahko s tem uničimo sijaj oziroma odstranimo gornjo plast kovanca. Srebrnike lahko očistimo, vendar le z vodo. Predvsem je pomembno to, da imamo kovance čim manj v roki. Z njih odstranimo morda le umazanijo, kot je na primer blato.

Kako pogosto je potrebno denar v zbirki pregledati? Kaj je priporočljivo narediti vsake toliko časa?

Kovance je potrebno čim manj prijemati v roke. Z vsakim stikom s kožo zaradi znoja kovanec spremeni strukturo. Najbolje je uporabljati posebne rokavice za rokovanje z denarjem. Zbirko je dobro vsake toliko vzeti iz omare, da se prezračí.

Kako se odločite, kateri denar boste razstavili?

Za denar, ki ga bom razstavil, se odločim glede na tematiko razstave.

Katere podatke o denarju je potrebno na razstavi zapisati zraven posameznega primerka?

Dovolj je, če ob posameznih primerkih zapišemo zaporedno številko, država izvora, letnico izdelave, velikosti (premer), težo.

Ali je dovolj imeti shranjen samo po en primerek denarja, ali je bolje imeti še kak duplikat?

Dovolj je, če imamo samo po en primerek. Večinoma namreč niti ne moremo imeti več primerkov, saj so predragi ali niso na voljo.

Ali tudi replike kovancev spadajo v zbirko?

Kot zanimivost jih lahko dodamo zraven, sicer pa replike ne spadajo v numizmatično zbirko.

Kaj so najpogostejše napake pri izdelovanju denarja? Jih je mogoče opaziti?

Napak je veliko. Največkrat so to zamaknjen tisk/odlitek, slabši tisk/odlitek, del manjka. Pogosto je tako, da je primerek, ki je izdelan napačno, veliko več vreden, kot isti primerek, ki je izdelan pravilno in je bil potem tudi dejansko v obtoku.

Kako oceniti vrednost denarja?

Tržno vrednost je težko oceniti oziroma jo mi lahko ocenimo, sama prodaja ter zaslužek pa sta odvisna predvsem od tega, koliko ga je kdo pripravljen plačati. Ko iščeš točno določen primerek, se je dobro pozanimati, kakšna bi naj bila okvirna cena, saj se zna zgoditi, da ko naletiš na njega, prodajalec postavi veliko višjo ceno. Takrat je dobro imeti čim več

informacij o tem denarju, da lahko ceno prilagodiš temu, kar si pripravljen plačati. Največ pa je vreden denar, ki ni bil nikoli v obtoku, ter še ima sijaj (kovanec) oziroma ni bil prepognjen (bankovec). Pri tem denarju je še posebno pomembno, da ga imamo čim manjkrat v rokah.

Moramo biti še na kaj posebnega pozorni?

Nič posebnega. Najbolje je, da najprej denar razporedite v primerne mape, nato pa boste sproti videli, kako naprej.

3.5.4 Sinteza odgovorov iz intervjuja z numizmatikom Zdravkom Savičem

Iz intervjuja z gospodom Zdravkom Saviča sva izvedela veliko uporabnih informacij. Glede svojega numizmatičnega dela nama je povedal, da se ukvarja z numizmatiko kot ljubitelj v prostem času in da mu zbiranje predstavlja hobi. Večino denarja v svoji zbirki je dobil v izmenjavi s prijatelji v numizmatičnem društvu, na različnih sejmih in različnih razstavah. Znanje o numizmatiki je dobil iz literature, spletnih virov in od svojih prijateljev. Dal nama je napotke za zbiranje denarja. Usmeril naju je glede tega, kako označiti denar in vzdrževati zbirko.

3.6 Numizmatična zbirka kovancev

Fotografija 5 Numizmatična zbirka v mapi

3.6.1 Jugoslavija

Fotografija 6 Demokratična federativna Jugoslavija – sprednja stran

Fotografija 7 Demokratična federativna Jugoslavija – zadnja stran

50 par Država: Demokratična federativna Jugoslavija Leto izdaje: 1945 Material: Zn Teža: 2 g Premer: 18 mm	1 dinar Država: Demokratična federativna Jugoslavija Leto izdaje: 1945 Material: Zn Teža: 2 g Premer: 18 mm	2 dinarja Država: Demokratična federativna Jugoslavija Leto izdaje: 1945 Material: Zn Teža: 4 g Premer: 22 mm	5 dinarjev Država: Demokratična federativna Jugoslavija Leto izdaje: 1945 Material: Zn Teža: 6 g Premer: 26,5 mm
--	---	---	--

Fotografija 8 Federativna ljudska rep. Jugoslavija – sprednja stran

Fotografija 9 Federativna ljudska rep. Jugoslavija – zadnja stran

10 dinarjev Država: Federativna ljudska republika Jugoslavija Leto izdaje: 1953 Material: Cu, Al Teža: 3 g Premer: 21 mm	20 dinarjev Država: Federativna ljudska republika Jugoslavija Leto izdaje: 1953 Material: Cu, Al Teža: 4 g Premer: 23,2 mm	5 dinarjev Država: Federativna ljudska republika Jugoslavija Leto izdaje: 1953 Material: Cu, Al Teža: 6 g Premer: 25,5 mm
---	---	--

Fotografija 10 Federativna ljudska rep. Jugoslavija – sprednja stran

Fotografija 11 Federativna ljudska rep. Jugoslavija – zadnja stran

1 dinar Država: Federativna ljudska republika Jugoslavija Leto izdaje: 1953 Material: Al Teža: 0,9 g Premer: 19,8 mm	2 dinarja Država: Federativna ljudska republika Jugoslavija Leto izdaje: 1953 Material: Al Teža: 1,24 g Premer: 22,2 mm	5 dinarjev Država: Federativna ljudska republika Jugoslavija Leto izdaje: 1953 Material: Al Teža: 1,67 g Premer: 24,6 mm
---	--	---

Fotografija 12 SFRJ – sprednja stran

Fotografija 13 SFRJ – zadnja stran

<p>1 dinar Država: SFRJ Leto izdaje: 1965 Material: Cu, Ni Teža: 3,8 g Premer: 21,8 mm</p>

Fotografija 14 SFRJ – sprednja stran

Fotografija 15 SFRJ – zadnja stran

<p>1 dinar Država: SFRJ Leto izdaje: 1975 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 3,8 g Premer: 21,8 mm</p>	<p>2 dinarja Država: SFRJ Leto izdaje: 1980 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 5 g Premer: 24,5 mm</p>	<p>5 dinarjev Država: SFRJ Leto izdaje: 1975 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 6,75 g Premer: 27,5 mm</p>	<p>10 dinarjev Država: SFRJ Leto izdaje: 1979 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 10 g Premer: 30 mm</p>
---	---	---	--

Fotografija 16 SFRJ – sprednja stran

Fotografija 17 SFRJ – zadnja stran

5 para Država: SFRJ Leto izdaje: 1980 Material: Cu, Zn, Al Teža: 1,5g Premer: 16 mm	10 para Država: SFRJ Leto izdaje: 1980 Material: Cu, Zn, Al Teža: 3 g Premer: 21 mm	20 para Država: SFRJ Leto izdaje: 1981 Material: Cu, Zn, Al Teža: 4 g Premer: 23,2 mm	50 para Država: SFRJ Leto izdaje: 1979 Material: Cu, Zn, Al Teža: 6 g Premer: 25,5 mm
--	--	--	--

Fotografija 18 SFRJ – sprednja stran

Fotografija 19 SFRJ – zadnja stran

25 para Država: SFRJ Leto izdaje: 1982 Material: Cu, Zn, Mn Teža: 23 g Premer: 17 mm	50 para Država: SFRJ Leto izdaje: 1983 Material: Cu, Zn, Mn Teža: 2,8 g Premer: 19 mm
---	--

Fotografija 20 SFRJ – sprednja stran

Fotografija 21 SFRJ – zadnja stran

<p>1 dinar Država: SFRJ Leto izdaje: 1984 Material: baker Teža: 3,6 g Premer: 22 mm</p>	<p>1 dinar Država: SFRJ Leto izdaje: 1983 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 3,6 g Premer: 22 mm</p>	<p>2 dinarja Država: SFRJ Leto izdaje: 1985 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 4,3 g Premer: 22 mm</p>
<p>5 dinarjev Država: SFRJ Leto izdaje: 1986 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 5,6g Premer: 24 mm</p>	<p>5 dinarjev Država: SFRJ Leto izdaje: 1990 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 8,638g Premer: 28 mm</p>	

Fotografija 22 SFRJ – sprednja stran

Fotografija 23 SFRJ – zadnja stran

<p>10 dinarjev Država: SFRJ Leto izdaje: 1985 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 5,1 g Premer: 23 mm</p>	<p>20 dinarjev Država: SFRJ Leto izdaje: 1985 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 6,5g Premer: 25 mm</p>	<p>50 dinarjev Država: SFRJ Leto izdaje: 1988 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 7,6g Premer: 27 mm</p>	<p>100 dinarjev Država: SFRJ Leto izdaje: 1988 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 8,7g Premer: 29 mm</p>
--	---	---	--

Fotografija 24 SFRJ – sprednja stran

Fotografija 25 SFRJ – zadnja stran

10 dinarjev Država: SFRJ Leto izdaje: 1988 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 2,5 g Premer: 17 mm	20 dinarjev Država: SFRJ Leto izdaje: 1988 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 3,2 g Premer: 19 m	50 dinarjev Država: SFRJ Leto izdaje: 1988 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 3.9 g Premer: 21 mm	100 dinarjev Država: SFRJ Leto izdaje: 1988 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 6,85 g Premer: 24 mm
--	---	--	--

6.3.2 Slovenija

Fotografija 26 Republika Slovenija – sprednja stran

Fotografija 27 Republika Slovenija – zadnja stran

50 stotinov Država: Republika Slovenija Leto izdaje: 1993 Material: Al, Mg Teža: 0,55 g Premer: 16 mm
--

Fotografija 28 Republika Slovenija – sprednja stran

Fotografija 29 Republika Slovenija – zadnja stran

<p>1 tolar Država: Republika Slovenija Leto izdaje: 1998 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 4,5 g Premer: 22 mm</p>	<p>2 tolarja Država: Republika Slovenija Leto izdaje: 2000 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 5,4 g Premer: 24 mm</p>	<p>5 tolarjev Država: Republika Slovenija Leto izdaje: 2000 Material: Cu, Zn, Ni Teža: 6,4 g Premer: 26 mm</p>
--	--	---

Fotografija 30 Republika Slovenija – sprednja stran

Fotografija 31 Republika Slovenija – zadnja stran

<p>10 tolarjev Država: Republika Slovenija Leto izdaje: 2004 Material: Cu, Ni Teža: 5,76 g Premer: 22 mm</p>	<p>20 tolarjev Država: Republika Slovenija Leto izdaje: 2005 Material: Cu, Ni Teža: 6,85 g Premer: 24 mm</p>	<p>50 tolarjev Država: Republika Slovenija Leto izdaje: 2003 Material: Cu, Ni Teža: 8 g Premer: 26 mm</p>
---	---	--

Fotografija 32 Republika Slovenija – sprednja stran

Fotografija 33 Republika Slovenija – zadnja stran

<p>100 tolarjev Država: Republika Slovenija Leto izdaje: 2001 Material: Cu, Ni Teža: 9 g Premer: 28 mm</p>	<p>500 tolarjev Država: Republika Slovenija Leto izdaje: 2002 Material: Cu, Ni Teža: 9 g Premer: 28 mm</p>	<p>500 tolarjev Država: Republika Slovenija Leto izdaje: 2002 Material: Cu, Ni Teža: 9 g Premer: 28 mm</p>
---	---	---

6.3.3 Nemčija

Fotografija 34 Nemčija – Nemški rajh – sprednja stran

Fotografija 35 Nemčija – Nemški rajh – zadnja stran

<p>50 rajhov Država: Nemčija – Nemški rajh Leto izdaje: 1945 Material: Al Teža: 1,33 g Velikost: 22,5 mm</p>

Fotografija 36 Nemška demokratična republika – sprednja stran

Fotografija 37 Nemška demokratična republika – zadnja stran

<p>1pfenig Država: Nemška demokr. republika Leto izdaje: 1977 Material: Cu, kromirano jeklo Teža: 2 g Premer: 16,5 mm</p>	<p>2 pfeniga Država: Nemška demokr. republika Leto izdaje: 1980 Material: Cu, kromirano jeklo Teža: 2,9 g Premer: 19,25 mm</p>	<p>5 pfenigov Država: Nemška demokr. republika Leto izdaje: 1991 Material: medenina, jeklo Teža: 3 g Premer: 18,5 mm</p>	<p>10 pfenigov Država: Nemška demokr. republika Leto izdaje: 1978 Material: medenina, jeklo Teža: 4 g Premer: 21,5 mm</p>
---	--	--	---

Fotografija 38 Nemška demokratična republika – sprednja stran

Fotografija 39 Nemška demokratična republika – zadnja stran

<p>1 marka Država: Nemška demokratična republika Leto izdaje: 1962 Material: Cu, Ni Teža: 5,5 g Premer: 23,5 mm</p>	<p>2 marki Država: Nemška demokratična republika Leto izdaje: 1980 Material: Cu, Ni Teža: 7 g Premer: 26,75 mm</p>	<p>2 marki Država: Nemška demokratična republika Leto izdaje: 1990 Material: Cu, Ni Teža: 7 g Premer: 26,75 mm</p>
<p>5 mark Država: Nemško demokratična republika Leto izdaje: 1951 Material: srebro Teža: 11,2 g Premer: 29 mm</p>	<p>5 mark Država: Nemško demokratična republika Leto izdaje: 1990 Material: Cu, Ni Teža: 10 g Premer: 29 mm</p>	

6.3.4 Avstrija

Fotografija 40 Avstrija – sprednja stran

Fotografija 41 Avstrija – zadnja stran

<p>10 grošev Država: Avstrija Leto izdaje: 1994 Material: Al Teža: 1,1 g Premer: 20 mm</p>	<p>50 grošev Država: Avstrija Leto izdaje: 1968 Material: Al, bron Teža: 3 g Premer: 19,5 mm</p>
--	--

Fotografija 42 Avstrija – sprednja stran

Fotografija 43 Avstrija – zadnja stran

<p>1 šiling Država: Avstrija Leto izdaje: 1979 Material: Al, bron Teža: 4,2 g Premer: 22,5 mm</p>	<p>5 šilingov Država: Avstrija Leto izdaje: 1987 Material: Ni, Cu Teža: 4,8 g Premer: 23,5 mm</p>	<p>10 šilingov Država: Avstrija Leto izdaje: 1996 Material: Cu, Ni Teža: 6,2 g Premer: 26 mm</p>
---	---	--

6.3.5 Italija

Fotografija 44 Italija – sprednja stran

Fotografija 45 Italija – zadnja stran

50 lir

Država: Italija

Leto izdaje: 1955

Material: nerjaveče jeklo

Teža: 6,25 g

Premer: 24,8 mm

10 lir

Država: Italija

Leto izdaje: 1955

Material: Al

Teža: 1,6 g

Premer: 23,25 mm

Fotografija 46 Italija – sprednja stran

Fotografija 47 Italija – zadnja stran

100 lir

Država: Italija

Leto izdaje: 1978

Material: nerjaveče jeklo

Teža: 8 g

Premer: 27,8 mm

Fotografija 48 Italija – sprednja stran

Fotografija 49 Italija – zadnja stran

200 lir
 Država: Italija
 Leto izdaje: 1978
 Material: Al, bron
 Teža: 5 g
 Premer: 24 mm

200 lir
 Država: Italija
 Leto izdaje: 1981
 Material: Al, bron
 Teža: 5 g
 Premer: 24 m

Fotografija 50 Italija – sprednja stran

Fotografija 51 Italija – zadnja stran

500 lir
 Država: Italija
 Leto izdaje: 1987
 Material: bron (center), nerjaveče jeklo (obroč)
 Teža: 6,8 g
 Premer: 25,8 mm

500 lir
 Država: Italija
 Leto izdaje: 1998
 Material: bron (center), nerjaveče jeklo (obroč)
 Teža: 6,8 g
 Premer: 25,8 mm

6.3.6 Madžarska

Fotografija 52 Madžarska – sprednja stran

Fotografija 53 Madžarska – zadnja stran

20 fillerjev
Država: Madžarska
Leto izdaje: 1976
Material: Al
Teža: 0,9 g
Premer: 20,4 mm

Fotografija 54 Madžarska – sprednja stran

Fotografija 55 Madžarska – zadnja stran

20 forintov
Država: Madžarska
Leto izdaje: 1982
Material: Cu, Ni
Teža: 7,9 g
Premer: 26,8 mm

Fotografija 56 Madžarska – sprednja stran

Fotografija 57 Madžarska – zadnja stran

<p>2 forinta Država: Madžarska Leto izdaje: 1989 Material: medenina Teža: 4,4 g Premer: 22,4 mm</p>	<p>10 forintov Država: Madžarska Leto izdaje: 1989 Material: Al, bron Teža: 6,9 g Premer: 28 mm</p>
--	--

Fotografija 58 Madžarska – sprednja stran

Fotografija 59 Madžarska – zadnja stran

<p>1 forint Država: Madžarska Leto izdaje: 2007 Material: Ni, bron Teža: 2,5 g Premer: 16,5 mm</p>	<p>2 forinta Država: Madžarska Leto izdaje: 1997 Material: Cu, Ni Teža: 3,1 g Premer: 19,2 mm</p>	<p>5 forintov Država: Madžarska Leto izdaje: 1994 Material: Ni, medenina Teža: 4,2 g Premer: 21,2 mm</p>
---	--	---

Fotografija 60 Madžarska – sprednja stran

Fotografija 61 Madžarska – zadnja stran

<p>10 forintov Država: Madžarska Leto izdaje: 1994 Material: Cu, Ni Teža: 6,9 g Premer: 24,8 mm</p>	<p>20 forintov Država: Madžarska Leto izdaje: 1995 Material: Ni, medenina Teža: 6,9 g Premer: 26,3 mm</p>	<p>50 forintov Država: Madžarska Leto izdaje: 1995 Material: Cu, Ni Teža: 7,6 g Premer: 27,5 mm</p>	<p>100 forintov Država: Madžarska Leto izdaje: 1996 Material: nerjaveče jeklo (center), kromirno jeklo (obroč) Teža: 8 g Premer: 23,8 mm</p>
---	---	---	--

6.3.7 Bolgarija

Fotografija 62 Bolgarija – sprednja stran

Fotografija 63 Bolgarija – zadnja stran

<p>2 stotinki Država: Bolgarija Leto izdaje: 1974 Material: medenina Teža: 2 g Premer: 18 mm</p>
--

6.3.8 Hrvatska

Fotografija 64 Hrvatska – sprednja stran

Fotografija 65 Hrvatska – zadnja stran

<p>2 lipi Država: Hrvatska Leto izdaje: 2008 Material: Al Teža: 0,9 g Premer: 19 mm</p>	<p>5 lip Država: Hrvatska Leto izdaje: 1993 Material: medenina, jeklo Teža: 2,5 g Premer: 18 mm</p>	<p>10 lip Država: Hrvatska Leto izdaje: 2007 Material: medenina, jeklo Teža: 3,3 g Premer: 20 mm</p>
<p>20 lip Država: Hrvatska Leto izdaje: 2005 Material; Ni, jeklo Teža: 2,9 g Premer: 18,5 mm</p>	<p>50 lip Država: Hrvatska Leto izdaje: 1993 Material: Ni, jeklo Teža: 3,6 g Premer: 20,5 mm</p>	

Fotografija 66 Hrvatska – sprednja stran

Fotografija 67 Hrvatska – zadnja stran

<p>1 kuna Država: Hrvatska Leto izdaje: 1995 Material: Cu Teža: 4,3 g Premer: 20mm</p>	<p>2 kuni Država: Hrvatska Leto izdaje: 1995 Material: Cu Teža: 2,3 g Premer: 19,1 mm</p>	<p>5 kun Država: Hrvatska Leto izdaje: 2001 Material: Cu Teža: 7,4 g Premer: 26,7 mm</p>
--	---	--

6.3.9 Češkoslovaška

Fotografija 68 Češkoslovaška republika – sprednja stran

Fotografija 69 Češkoslovaška republika – zadnja stran

<p>10 helerjev Država: Češkoslovaška republika Leto izdaje: 1985 Material: Al Teža: 0,9 g Premer: 18,2 mm</p>	<p>20 helerjev Država: Češkoslovaška republika Leto izdaje: 1948 Material: Cu, Ni Teža: 3,33g Premer: 20 mm</p>	<p>50 helerjev Država: Češkoslovaška republika Leto izdaje: 1979 Material: Cu, Ni Teža: 5 g Premer: 22 mm</p>
<p>1 krona Država: Češkoslovaška republika Leto izdaje: 1982 Material: Al, bron Teža: 0,9 g Premer: 23mm</p>	<p>2 kroni Država: Češkoslovaška republika Leto izdaje: 1972 Material: Cu, Ni Teža: 6 g Premer: 24 mm</p>	

6.3.10 Bosna in Hercegovina

Fotografija 70 Bosna in Hercegovina – sprednja stran

Fotografija 71 Bosna in Hercegovina – zadnja stran

<p>10 feningov Država: Bosna in Hercegovina Leto izdaje: 1998 Material: Cu, kromirano jeklo Teža: 3,9 g Premer: 20 mm</p>	<p>20 feningov Država: Bosna in Hercegovina Leto izdaje: 2004 Material: Cu, kromirano jeklo Teža: 4,5 g Premer: 22 mm</p>	<p>50 feningov Država: Bosna in Hercegovina Leto izdaje: 1998 Material: Cu, kromirano jeklo Teža: 5,15 g Premer: 24 mm</p>
---	---	--

Fotografija 72 Bosna in Hercegovina – sprednja stran

Fotografija 73 Bosna in Hercegovina – zadnja stran

<p>2 konvertibilni marki Država: Bosna in Hercegovina Leto izdaje: 2003 Material: Cu, Ni (center), Ni, medenina (obroč) Teža: 6,9 g Premer: 25,75 mm</p>
--

6.3.11 Turčija

Fotografija 74 Turčija – sprednja stran

Fotografija 75 Turčija – zadnja stran

10 yeni kurusov Država: Turčija Leto izdaje: 2006 Material: Cu, Ni, Zn Teža: 3,8 g Premer: 19,3 mm	10 kurusov Država: Turčija Leto izdaje: 2009 Material: medenina Teža: 3,2 g Premer: 18,5 mm	25 yeni kurusov Država: Turčija Leto izdaje: 2005 Material: Cu, Ni, Zn Teža: 5,3 g Premer: 21,5 mm
25 kurusov Država: Turčija Leto izdaje: 2009 Material: Cu, Ni Teža: 4 g Premer: 20,5 mm	50 kurusov Država: Turčija Leto izdaje: 2005 Material: medenina (center), Cu, Ni (obroč) Teža: 6,8 g Premer: 23,9 mm	

Fotografija 76 Turčija – sprednja stran

Fotografija 77 Turčija – zadnja stran

1 lira Država: Turčija Leto izdaje: 2005 Material: Ni, bron (center), Cu, Ni, Zn (obroč) Teža: 8,5 g Premer: 26,1 mm	1 lira Država: Turčija Leto izdaje: 2009 Material: Cu, Ni (center) medenina (obroč) Teža: 8,5 g Premer: 26,2 mm
---	--

6.3.12 Rusija

Fotografija 78 Rusija – sprednja stran

Fotografija 79 Rusija – zadnja stran

<p>2 kopejki Država: Rusija Leto izdaje: 1987 Material: medenina Teža: 2 g Premer: 18 mm</p>	<p>20 kopejk Država: Rusija Leto izdaje: 1991 Material: Cu, Ni, Zn Teža: 3,3 g Premer: 22 mm</p>
---	---

Fotografija 80 Rusija – sprednja stran

Fotografija 81 Rusija – zadnja stran

<p>1 rubelj Država: Rusija Leto izdaje: 1992 Material: medenina jeklom Teža: 3,3 g Premer: 19,5 mm</p>	<p>5 rubljev Država: Rusija Leto izdaje: 1992 Material: medenina prevlečena z jeklom Teža: 4,1 g Premer: 21,9 mm</p>
---	---

Fotografija 82 Rusija – sprednja stran

Fotografija 83 Rusija – zadnja stran

<p>1 rubelj Država: Rusija Leto izdaje: 1997 Material: Cu, Ni, Zn Teža: 3,3 g Premer: 20,5 mm</p>	<p>10 kopejk Država: Rusija Leto izdaje: 2008 Material: medenina, jeklo Teža: 1,9 g Premer: 17,5 mm</p>	<p>50 kopejk Država: Rusija Leto izdaje: 2008 Material: medenina, jeklo Teža: 2,9 g Premer: 19,5 mm</p>
---	---	---

6.3.13 Moldavija

Fotografija 84 Moldavija – sprednja stran

Fotografija 85 Moldavija – zadnja stran

<p>50 kopejk Država: Moldavija Leto izdaje: 2005 Material: Al, medenina Teža: 2,7 g Premer: 18,9 mm</p>

Fotografija 86 Moldavija – sprednja stran

Fotografija 87 Moldavija – zadnja stran

<p>10 kopejk Država: Moldavija Leto izdaje: 2005 Material: Al Teža: 0,8 g Premer: 18 mm</p>
--

6.3.14 Združene države Amerike

Fotografija 88 ZDA – sprednja stran

Fotografija 89 ZDA – zadnja stran

<p>1 dima Država: ZDA Leto izdaje: 2004 Material: Cu, Ni Teža: 2,27 g Premer: 17,91 mm</p>	<p>1 cent Država: ZDA Leto izdaje: 2005 Material: Cu, Zn Teža: 2,5 g Premer: 19,05 mm</p>	<p>5 centov Država: ZDA Leto izdaje: 2005 Material: Cu, Ni Teža: 5 g Premer: 21,21 mm</p>
---	--	--

Fotografija 90 ZDA – sprednja stran

Fotografija 91 ZDA – zadnja stran

<p>5 centov Država: ZDA Leto izdaje: 1996 Material: Cu, Ni Teža: 1,79 g Premer: 21,21 mm</p>	<p>Četrť dolarja Država: ZDA Leto izdaje: 2008 Material: Ag Teža: 6,25 g Premer: 24,3 mm</p>	<p>Pol dolarja Država: ZDA Leto izdaje: 1973 Material: Cu, Ni Teža: 11,34 g Premer: 30,61 mm</p>
--	--	--

6.3.15 Švica

Fotografija 92 Švica – sprednja stran

Fotografija 93 Švica – zadnja stran

<p>2 franka Država: Švica Leto izdaje: 1979 Material: Cu, Ni Teža: 8,8 g Premer: 27,4 mm</p>	<p>5 frankov Država: Švica Leto izdaje: 1968 Material: Cu, Ni Teža: 13,2 g Premer: 31,3 mm</p>	<p>20 rapenov Država: Švica Leto izdaje: 1968 Material: Cu, Ni Teža: 4 g Premer: 21,05 mm</p>
--	--	---

6.3.16 Ukrajina

Fotografija 94 Ukrajina – sprednja stran

Fotografija 95 Ukrajina – zadnja stran

<p>1 kopejka Država: Ukrajina Leto izdaje: 2008 Material: nerjaveče jeklo Teža: 1,5 g Premer: 16 mm</p>	<p>10 kopejk Država: Ukrajina Leto izdaje: 2006 Material: Al, bron Teža: 1,7 g Premer: 16,3 mm</p>
--	---

Fotografija 96 Ukrajina – sprednja stran

Fotografija 97 Ukrajina – zadnja stran

<p>5 kopejk Država: Ukrajina Leto izdaje: 2004 Material: nerjaveče jeklo Teža: 4,3 g Premer: 24 mm</p>	<p>25 kopejk Država: Ukrajina Leto izdaje: 1992 Material: Al, bron Teža: 2,9 g Premer: 20,8 mm</p>	<p>50 kopejk Država: Ukrajina Leto izdaje: 1992 Material: Al, bron Teža: 4,2 g Premer: 23 mm</p>
---	---	---

Fotografija 98 Ukrajina – sprednja stran

Fotografija 99 Ukrajina – zadnja stran

<p>1 hrvnija Država: Ukrajina Leto izdaje: 2001 Material: Al, bron Teža: 6,8 g Premer: 26 mm</p>

6.3.17 Belgija

Fotografija 100 Belgija – sprednja stran

Fotografija 101 Belgija – zadnja stran

<p>50 centim Država: Belgija Leto izdaje: 1972 Material: bron Teža: 2,75 g Premer: 19 mm</p>	<p>5 frankov Država: Švica Leto izdaje: 1963 Material: Cu, Ni Teža: 6 g Premer: 24 mm</p>
---	--

6.3.18 Francija

Fotografija 102 Francija – sprednja stran

Fotografija 103 Francija – zadnja stran

1 frank
Država: Francija
Leto izdaje: 1943
Material: Al
Teža: 1,6 g
Premer: 23 mm

6.3.19 Velika Britanija

Fotografija 104 Velika Britanija – sprednja stran

Fotografija 105 Velika Britanija – zadnja stran

10 penijev
Država: Velika Britanija
Leto izdaje: 1999
Material: Cu, Ni, Zn
Teža: 9 g
Premer: 28 mm

6.3.20 Nizozemska

Fotografija 106 Nizozemska – sprednja stran

Fotografija 107 Nizozemska – zadnja stran

5 centov
Država: Nizozemska
Leto izdaje: 1992
Material: bron
Teža: 3,5 g
Premer: 21 mm

6.3.21 Srbija

Fotografija 108 Srbija – sprednja stran

Fotografija 109 Srbija – zadnja stran

20 dinarjev
Država: Srbija
Leto izdaje: 2003
Material: Cu, Ni, Zn
Teža: 9 g
Premer: 28 mm

6.3.22 Španija

Fotografija 110 Španija – sprednja stran

Fotografija 111 Španija – zadnja stran

500 peset
Država: Španija
Leto izdaje: 1989
Material: Al, bron
Teža: 12 g
Premer: 28 mm

6.3.23 Alžirija

Fotografija 112 Alžirija – sprednja stran

Fotografija 113 Alžirija – zadnja stran

50 sentim
Država: Alžirija
Leto izdaje: 1975
Material: Al, bron
Teža: 5 g
Premer: 24 mm

Fotografija 114 Alžirija – sprednja stran

Fotografija 115 Alžirija – zadnja stran

5 kazin
 Država: Alžirija
 Leto izdaje: 1972
 Material: Ni
 Teža: 12 g
 Premer: 31 mm

20 sentim
 Država: Alžirija
 Leto izdaje: 1975
 Material: Al, bron
 Teža: 4 g
 Premer: 22 mm

6.3.24 Hongkong

Fotografija 116 Hongkong – sprednja stran

Fotografija 117 Hongkong – zadnja stran

5 dolarjev
 Država: Hongkong
 Leto izdaje: 1993
 Material: Cu, Ni
 Teža: 13,4 g
 Premer: 27 mm

6.3.25 Macau

Fotografija 118 Macao – sprednja stran

Fotografija 119 Macao – zadnja stran

<p>1 pataca Država: Macao Leto izdaje: 2005 Material: Cu, Ni Teža: 9,1799 g Premer: 25,98 mm</p>
--

4. RAZPRAVA

4.1 Analiza hipotez

Hipoteza 1: Če upoštevamo številčno razporeditev po državah, je v zbirki največ kovancev iz Jugoslavije.

Hipotezo potrjujeva, saj smo po razporeditvi denarja glede na države ugotovili, da je dejansko največ denarja iz obdobja Jugoslavije. Iz tega obdobja imava v zbirki kar 7 različnih serij kovancev. Prva serija je iz leta 1945. Pri večini ostalih držav imava le po eno serijo iz mlajšega obdobja.

Hipoteza 2: Kovanci v zbirki so v veliki večini izdelani iz bron.

Najino hipotezo zavračava. Velika večina kovancev (kar 80 od 138) je namreč izdelana iz zlitine, v kateri se kot osnova nahaja baker. Medtem je kovancev, ki so izdelani bodisi iz zlitine z bronom ali izključno iz bron, le 20 od 138. Precej več kot iz bron se v zbirki nahaja tudi kovancev, ki so izdelani iz zlitine z aluminijem. Aluminij je v veliko primerih zastopan kot zlitina z bronom.

Hipoteza 4: Delo numizmatika je dolgotrajno in zelo natančno delo.

To hipotezo sva potrdila. Delo numizmatika je dolgotrajno in natančno delo, saj je potrebno vsak numizmatični predmet natančno pregledati, ga urediti za v zbirko, nato pa v najrazličnejših katalogih poiskati kar se da največ podatkov o njem. Dandanes, ko je na trgu veliko število najrazličnejših katalogov in vsak vsebuje le določene podatke, je potrebno za pridobitev popolnega opisa kovanca pregledati več katalogov hkrati. Zaradi tega je proces pridobivanja ustreznih podatkov zelo dolgotrajen.

4.2 Analiza urejanja numizmatične zbirke

Urejanja numizmatične zbirke sva se lotila sistematično, kot nama je svetoval gospod Zdravko Savič. Najprej sva denar pregledala in se odločila, kaj sploh spada v zbirko in kaj ne. Po razporeditvi sva ugotovila, da je v zbirki 138 kovancev iz 25-ih različnih držav sveta. Najstarejši kovanci so iz petdesetih let dvajsetega stoletja.

Razporedila sva jih po državah in nato še po nominalnih oziroma imenskih vrednostih od najnižje do najvišje. Opis posameznega kovanca sva prav tako prilagodila glede na napotke, ki nama jih je posredoval numizmatik. Popoln opis posameznega kovanca vsebuje zelo veliko podatkov, ki jih midva kot numizmatika začetnika zaradi pomanjkanja izkušenj težko oceniva ali najdeva. Vseh podatkov namreč ni mogoče najti v literaturi oziroma katalogih denarja. Zato sva po napotku gospoda Saviča za začetek vsak kovanec oštevilčila, zapisala njegovo nominalno (imensko) vrednost, državo izvora, leto izdaje, material, iz katerega je izdelan, njegovo velikost in težo v obtok danega denarja.

Med samim zbiranjem podatkov nisva imela posebnih težav, le veliko časa nama je vzelo, saj se je bilo potrebno posvetiti vsakemu kovancu posebej. Morda bi kot edino težavo omenila pisavo na kovancih. Kar nekaj kovancev imelo napis v cirilici, nekateri pa tudi v arabščini. Zato sva v teh primerih prosila za pomoč starše in učitelje, ki so naju usmerili, v okviru katere države kaj iščeva.

5. ZAKLJUČEK

Beseda denar nam spreminja življenje in delo. Vendar v sodobnem svetu nihče ne more shajati brez njega. Denar v sodobnem svetu potrebujemo, pa naj gre za denar v kateri koli obliki.

V zadnjih 200 letih se je zamenjalo veliko različnih serij denarja, saj je vsak vladar imel svoj denar. Prav zaradi tega hitrega spreminjanja denarja v obtoku se je uveljavila numizmatika, ki je sprožila, da denar, ki ni bil več v uporabi, ni šel v pozabo. Numizmatiko lahko v grobem opišemo kot zbiranje starega papirnatega in kovinskega denarja, čeprav se numizmatiki ukvarjajo še z marsikaterimi drugimi numizmatičnimi predmeti, ki prav tako spadajo v numizmatično zbirko. Numizmatiki pa ne samo da denar zbirajo, ampak ga tudi preučujejo, kar je osnovni namen te dejavnosti.

Naloge sva se lotila tako, da sva najprej pregledala delo numizmatika s teoretičnega vidika. Nato sva opravila dva intervjuja in se na koncu lotila urejanja numizmatične zbirke denarja, ki ga je šoli predal lokalni župnik ter jo dopolnil domačin g. Kavčič.

Iz intervjuja z numizmatikom gospodom Zdravkom Savičem sva dobila veliko napotkov za urejanje numizmatične zbirke, npr. kako jo pravilno shranjevati, kako urediti opise. Marsikaj nama je povedal tudi o svoji numizmatični zbirki.

Iz intervjuja z gospodom župnikom, ki je lastnik zbirke, pa sva izvedela, kako je prišlo do tega, da se je ohranilo toliko denarja v njegovem trezorju in zakaj se je odločil obrniti na šolo v zvezi s to temo.

Po vseh informacijah, ki sva jih pridobila, pa sva se tudi praktično lotila urejanja zbirke, kar niti približno ni bilo enostavno delo, vendar sva se ga lotila z veseljem. Izvedela sva veliko novega, hkrati spoznala nekaj novih pisav in držav, ki so nama bile do sedaj tuje.

Najin namen je, da zbirko razširiva še z bankovci in dodatnimi kovanci. Naslednje leto bova morda predlagala, da obiščemo domačine in ugotovimo, ali se morda pri njih najde kaj starega denarja, ki ga ne potrebujejo in bi ga želeli podariti za obogatitev najine zbirke. Hkrati pa imava željo, da že sedaj izdelane opise denarja razširimo in dopolnimo. K zbiranju starega denarja želiva pritegniti tudi druge učence in učitelje.

Najin zelo kratkoročen cilj pa je, da na naši šoli organizirava numizmatično razstavo in s tem predstaviva to, kar sva v okviru raziskovalne naloge počela in izvedela. Razstavo bova predvidoma pripravila v mesecu aprilu 2014.

6. VIRI IN LITERATURA

- Cribb, J. *Denar*. Murska sobota: Pomurska založba. 1992.
- Katalog Leuchtturm- *Pripomočki za zbiratelje kovancev 2013*.
- Kos, P. *Leksikon antične numizmatike*. Ljubljana: Narodni muzej Slovenije. 1997.
- *Nekaj dejstev o društvu*. Dostopno na <http://www.znamkar.si/fnd-tabor/index.html>. (povzeto 26. 2. 2014).
- Potočnik, A. in Štiblar, S. *Denar na Slovenskem*. Ljubljana: Masta Trade. 2012.
- Rant, A. *Zgodovina društva*. Dostopno na www.nds.si. (povzeto 25. 2. 2014).
- Trontelj, M. *Numizmatika skozi zgodovino*. Dostopno na <https://www.moro.si/numizmatika/numizmatika-skozi-zgodovino/>. (povzeto 24. 1. 2014).
- Turk, I. *Teoretični temelji ljubiteljske numizmatike*. Ljubljana: Numizmatično društvo Slovenije. 2013.
- *Veliki splošni leksikon*. Ljubljana: DZS. 1998.

6.1 Viri fotografij

- *Albumi*. Dostopno na <http://www.kovanci.si/contents/sl/d4.html>. (povzeto 26. 2. 2014).
- *Kapsule*. Dostopno na <http://www.kovanci.si/contents/sl/d101.html>. (povzeto 26. 2. 2014).
- *Predalniki za kovance*. Dostopno na <http://www.kovanci.si/contents/sl/d145.html>. (povzeto 26. 2. 2014).
- *Kovčki in pladnji za kovance*. Dostopno na <http://www.kovanci.si/contents/sl/d146.html>. (povzeto 26. 2. 2014).
- Fotografije v numizmatični zbirki so last šole, saj so bile narejene v šoli kot del raziskovalne naloge.

6.2 Spletni katalogi denarja

- <http://en.numista.com/>
- <http://www.worldcoincatalog.com/Index/A.htm>
- <http://www.ngccoin.com/poplookup/world-coin-price-guide.aspx>

(Podatke iz spletnih katalogov denarja sva povzemala januarja in februarja 2014.)